

inkvizíció: — a magyar végzet nem holmi esztétizmus, de a ferde magyar végzet, a „turáni átok“ őrizve-őrzött titka miatt volt.

Két magyar forradalom: mindegyikének vállalása a magyar végzet megváltása, a nép-nemzeti gondolatnak a feudális-nemesi nemzetgondolatból való kiszakítása volt. Két forradalom, nép-nemzeti és plebejus forradalom vérzett el a Nagy Varázslaton, mely a magyarság egyetemének végzetét a feudális-nemesi nemzeti gondolatba zárta bele. A forradalmak elzúgtak, az ellenforradalom restaurálta a feudális-nemesi nemzeti gondolatot. Az a sorsforma, mely a Trianont csinálta, csinálja a magyar történelmet Trianon után is, mintha Trianonból meritett volna jogot a további történelemcsinálásra. Nincsen-e hát minden a nemzeti gyökeres megújulásáért való gerjedés előre halálra ítélve?

Örökké tud-e csakugyan élni, nem törhető-e szét a sötét magyar bűvölet, melynek egyik partján a nemzeti-nemesi feudalizmus gyémántos bojtárai ragyognak az operabálokon, másik partján pedig millió és millió föld-koldus nélkülözés deliriuma új szekta-istenek felé révül határtalan latifundiumok között...

*Vagy bolondok vagyunk s elveszünk egy szálig,
Vagy ez a mi hitünk valósággá válik. (Ady)*

(Az a hitünk, hogy kihuzzuk fejünket a ferde magyar végzetből, darabokra törjük a nagy varázslatot, át és átlukasztjuk a „magyar átok“ esztelen fikcióját, és a nép-magyarságot kihozzuk a feudális-nemesi nemzetgondolatból és létérzésből és behelyezzük a nép-magyarság demokratikus nemzet-gondolatába. A dolgozó munkás, paraszt és polgári magyarságot az önön nemzet-gondolatába.

Ez a gondolat az új magyar gondolat! De nem is új, mert számtalanszor kimondták, mert ezer éve hömpölyög a dolgozó nép-nemzetben. És mégis: mintha még sohasem mondták volna ki. Ez is a ferde végzettől van!

K Ü L V Á R O S I É N E K

Irta: DÉRY TIBOR

*Nem kedvelem én ezt a világot!
Sötét vagyok én ebben a sötétségben. Néma a némaságban.
Láthatatlan vagyok, mint az anyja ölében élő magzat
s mint az utszélen heverő kő, én meg nem mozdulok.*

*S olyan vajsárga és kék tüzeket nem tud gyújtani a hegyek tetején
az Úr.*

*hogy rámvesse fényét, dalra birjon
és megenyhítse szívemet. Nincs, nincs elég tüzed, régi apánk
hogy kiégesd a nyomorból zárt és kerek
leendő formáimat, arcomat élesre verd
s oly libegővé kezemet, hogy megbocsásson majdan elleneimnek.*

*A külvárosi szélben
sulyosan ülök a szemét között, mint a rozsdás vasak,
s úgy is csikorgok alig hallhatóan, ha a rideg és poros föld
olykor megmozdul alattam*

s a göröngyök zörögve kiomlanak egy édesebb világ felé,
mely reggelenként fellobog s füstölögve nőni kezd.

De itt csak konzervdobozok
kivetett bádogja a villogás,
a sárral puffadt pocsolya
tengerszem a palánk mellett
s a szél, ha erre jár, kifeslik
mint a rongy és suhogva száll tova:
oly szikkadt itt a világ, hogy minden porszemecske
tátott farkastorokká lesz s kiölti vörös nyelvét.

Én itt a sötétben nem érzem az ételek ízét,
a cudar gomolygás mögött nem észlelem a csillagokat,
nem hallok még az évszakok négy gyöngéd dallamát.
Nem az én világom ez! A nép is körülöttem, mint a meglökött
tenger

mely még reszket és visszafogja magát
mielőtt zuhanni kezd!... Egy nagy látomás
szövi előttünk izzó szőnyegét, mely majd felemel és elrepít.

Sötétebb vagyok a sötétségnél,
némább a némaságnál. Felismerhetetlen arccal
ülök a szemét között és ravaszul pislogok,
ha szemembe néznek: néma cseléd,
ki a föld porát pajzsként emelte feje fölé,
csendesesen pihegve lélegzik
s mint a kakas, önnön ébredését várja.

A ROMANIZMUS BÖLCSELETE

(Rădulescu Motru és a nacionalizmus átértékelése)

Irta: BANYAI IMRE

A nemzeti közösség változásainak megfelelően változik a nacionalizmus eszmetartalma is. A nemzeti léten belüli gazdasági, osztály, politikai, kulturális stb. viszonyok változásai a nacionalizmus eszmevilágának megváltozását idézik elő. A nacionalizmus így nem valami elvont időálló ideológia. A román nacionalizmus fejlődése iskolapéldája ennek. Nyelvészeti és történeti burokból született (latinista irányzat), ebben a formájában a hiányzó nemzeti közösséget a románság történeti folytonosságának és latin eredetű nyelvének a tanai pótolták. Az 1848-ban megszületett modern, liberális nacionalizmus már nem történeti, hanem államjogi ideológia, célja a román szuverén állam megteremtése. A politikai és jogi nacionalizmussal szemben a Junimea-köre a hagyományok és a belső román népfejlődés eszméjét képviseli. A nagy világháború előtt a nacionalizmus központi eszméje már nem az új államszervezet vagy a hagyományok kérdése, hanem a románság egyesülése egyazon állam keretei között. A háború után a nacionalizmus úgy funkciójában mint eszmevilágában elváltozott. Az új nacionalizmus jellemzője eszmei célkitűzései határozatlansága. Az előbbi korok nyelvészeti, államjogi, hagyományhű vagy pánromanista eszméivel szemben semmilyen pozitív többletet nem mutat fel. Különböző társadalmi rétegekhez csatolva a naciona-